

[Ministeren for Grønland.]

ihærdighed gennem snart flere år for at få dette problem taget op. Man har stået noget usikkert over for det, men jeg synes, at der dog med dette lovforslag skulle være en mulighed for at komme et skridt videre frem. Jeg takker også de andre ærede ordførere, som har talt i dag, og som har modtaget lovforslaget så velvilligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om lodsvæsenet.

(Lovforslaget (nr. 118) findes i tillæg A. sp. 1461, fremsættelsen i tidenden sp. 3575).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Orla Pedersen: Det af forsvarsministeren fremsatte lovforslag, der vedrører ændringer i loven om lodsvæsenet, drejer sig, efter hvad jeg har fundet ud af, dels om sproglige og redaktionelle ændringer, dels om bemyndigelsen til forsvarsministeren i lovens § 42, stk. 2, foranlediget af et ønske om en forbedring af lodsernes pensionsordning, som delvis nødvendiggør de før omtalte ændringer. Med andre ord: det, man ønsker, er en ændring af lodsvæsenets pensionsforhold og tillige, at bestemmelsen om afgangsalder senest ved det 70. år også skal gælde hjælpelodser.

Der er flere årsager til, at dette lovforslag er fremsat. Lodsvæsenet fik igennem de ændringer i loven, der fandt sted i 1960, forhøjet afgangsalderen efter ansøgning fra 65 til 67 år. Samtidig indførtes en bestemmelse om, at højeste pension først kunne opnås efter

32 års tjeneste efter det fyldte 35. år i modsætning til tidligere efter 28 års tjeneste og dermed efter det fyldte 63. år. Lodserne gjorde allerede dengang opmærksom på det uheldige i denne ordning, idet de henviste til de betydelige og voksende fysiske krav, der stilles for udøvelse af lodsgerning, ikke mindst fordi skibene bliver større og større og i mange tilfælde skal entres i rum sø i al slags vejr. Dette ville efter deres mening betyde, at de ældre lodser ikke kunne opnå fuld pensionsalder.

Erfaringen har vist, at lodserne havde ret i disse udtalelser. Af 37 lodser, der blev afskediget i perioden 1950-1960, havde 30 lodser opnået 28 års tjeneste eller mere og fik således fuld pension. Derimod havde kun 10 opnået 38 års tjeneste eller derover, som det kræves efter den nugældende lov. Dette forhold ønskedes ændret, og en ændring må anses for rimelig. Man ønskede på daværende tidspunkt at følge den almindelige aldersgrænse også for lodsernes vedkommende, idet de gennem deres pensionsbestemmelser modtager statstilskud til deres pensionskasse.

Siden lovens ændring i 1960 har indførelsen af den økonomiske ordning for tilvejebringelse af de nødvendige midler til gennemførelse af lodspension vist en sådan forbedring af kassens økonomi, at den ville kunne bære en lempelse af de nævnte aldersbestemmelser. Denne lempelse foreslås gennemført således, at hvert års tjenestetid mellem det 63. og 67. år regnes for 2 år ved beregningen af tjenestealderen. Dette indebærer, så vidt jeg kan se, at pensionsalderen for opnåelse af fuld pension, hvis dette lovforslag gennemføres, i alle tilfælde indtræder ved det fyldte 65. år. Jeg går ud fra, at man ved de foretagne undersøgelser har fundet ud af, at det normalt vil betyde, at stort set alle vil opnå den højeste pension.

Finansministeriet har tiltrådt dette forslag på betingelse af statstilskuddets bortfald og har samtidig givet tilslutning til et af et flertal i pensionskassebestyrelsen fremsat forslag om en ordning, hvorefter der ved overskud i pensionskassen — konstateret efter aktuarmæssig opgørelse — kan ydes tillæg til pensionerne. Det er hensigten først at skabe mulighed for at yde tilskud til pensioner beregnet efter de ældre bestem-

[Orla Pedersen.]

møder, således at disse pensioner kan bringes på højde med de efter 1. april 1959 gældende.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at så godt som alle, både tjenstgørende og pensionister, har tiltrådt dette. Kassens aktuar har fundet forslagernes gennemførelse forsvarlig, og forsvarsministeriet har også kunnet tiltræde disse og har derfor medtaget dem i det foreliggende lovforslag.

Da der som tidligere nævnt har været stigende indtægter i de senere år i lodserhvervet og derigennem i pensionskassen, således at denne i stedet for blot nogenlunde at balancere i dag har et overskud på ca. 1½ mill. kr., har lodserne rejst spørgsmålet om den i forslaget omtalte afgift. Efter forhandling mellem lodserne og forsvarsministeriet er der opnået enighed om, at afgiften fremover fastsættes af forsvarsministeren hvert år, men at den højst må andrage de nugældende 27 pct.

Under henvisning til statens garanti for eventuel underskud i fonden, er der opnået enighed med lodserne om, at der ud over dæknig for udgifterne til de regulerede lodserier skal tilvejebringes en reservebeholdning i fonden på ca. 1,8 mill. kr., idet denne beholdning skal svare til de sidste to års udgifter til lodserierne.

Tillige har man i lovforslaget medtaget nogle bestemmelser, der på en klarere måde end hidtil giver udtryk for de indtægter, hvoraf lodserierne uden for reguleringsfonden skal svare henholdsvis afgift og andel til denne.

Det er mit indtryk, at det foreliggende lovforslag er vel forberedt, men det vil dog nok lønne sig at gå det nærmere efter i et udvalg. Jeg skal slutte med på mit partis vegne at anbefale det foreliggende lovforslag til det høje tings velvillige behandling.

Conrad Kofoed: Når man betænker, at der i løbet af godt en snes år foreligger 4 betænkninger om lodsvæsenet, får man ind-

tryk af, at det er et område af betydning, hvorfor det er noget væsentligt, at lovgivningen følger med udviklingen.

I det lovforslag om lodsvæsenet, som vi behandler, er der ikke så få ændringer, hvoraf enkelte har særlig betydning og synes rimelige.

Lodserne må betale afgift af bruttolodsfortjenesten, og der synes at herske tvivl om, hvilke indtægter der skal medtages; jeg forstår det sådan, at det er specielle indtægter, hvorfor det må præciseres, hvilke indtægter der skal medtages. Man kan jo ifølge bemærkningerne se, at der hersker lidt tvivl herom, men det må vi kunne se på i et udvalg.

Afgiften til lodsreguleringsfonden har hidtil været 27 pct. af en nærmere fastsat del af de afgiftspligtige lodseriers nettoindtægt. Dansk Lodserforening ønsker nu denne afgift nedsat.

I bemærkningerne til lovforslaget foreslås det, at ministeren får bemyndigelse til år for år at fastsætte denne afgift, der dog mindst skal være 27 pct. Det kan vi vel også tale om, men der kan jo komme nedgangsperioder, hvor en reservebeholdning kan være påkrævet.

Der er fremsat forslag fra pensionskassens bestyrelse om at få tilvejebragt lovliggjort for, at der af pensionskassens overskud kan ydes tillæg til pensionerne, i første omgang dog kun beregnet efter ældre bestemmelser. Samtidig bortfalder statens tilskud, hvilket vi finder er noget væsentligt.

Med hensyn til pensionsalderen foreslås det, at hvert års tjenestetid efter det fyldte 63. år beregnes som to år, altså en pensionsalder på 65. I 1960, da vi sidst behandlede lodsloven, blev det af mit parti påpeget, at man burde overveje netop dette spørgsmål, idet vi vel må erkende, at i det vekslende vejrlig, vi har, kan der stilles store krav til lodserne, efterhånden som de kommer op i årene.

I det store og hele ser mit parti velvilligt på de ændringer, der er foreslået. Vi finder,

[Conrad Kofoed.]

at lodsernes arbejdsområde er et så vigtigt spørgsmål, at der er al mulig grund til, at der skabes så gode vilkår som muligt.

Der er som sagt flere spørgsmål, vi gerne vil se på i et udvalg, og ligeledes vil vi gerne gennemgå de forbedringer, der findes i lovforslaget.

Baagø: Det er desværre kun en sjældenhed, at vi i det høje ting får forelagt forslag, som nedsætter statens udgifter; glædeligt, at det dog kan forekomme! Selv om besparelsen ved dette lovforslag kun andrager fra 300.000 til 350.000 kr. om året, synes jeg, at der bør lyde et anerkendende ord til den lille gruppe medborgere, som lodserne udgør.

Lodserne har ønsket selv at klare deres pensionering, og de for tiden tjenstgørende lodser har forbilledligt bestemt sig til ikke blot at sikre deres egen pensionering til sin tid, men også at forbedre pensionen for ældre pensionerede kolleger, der gennem en årrække har måttet nøjes med en relativt lille pension.

Det var det forhold, vi talte meget om i 1960, da lodsloven var til revision, men som vi dengang under hensyn til pensionskassens status ikke så udveje for at røre ved. Lykkeligtvis har lodsindtægterne været så betydelige siden da, at de indbetalte afgifter til pensionsfonden har øget reserveerne i så høj grad, at det nu kan lade sig gøre at give de pensionerede lodser mere rimelige pensionsbeløb.

Da vi sidst beskæftigede os med lodsloven, var tillige spørgsmålet om pensionsalderen stærkt fremme. Fra alle sider veg man dengang tilbage for at fastsætte en anden pensionsalder for lodserne end for statens tjenestemænd i almindelighed, så længe staten skulle yde tilskud til pensionskassen. At der stilles særlige krav til lodsernes fysik og helbred, og at kravene ikke er blevet mindre, efterhånden som skibene bygges større og større, vil formentlig alle indrømme. Jeg synes derfor, det er betimeligt og rigtigt, at en aftrapning af pensionsalderen finder sted på den måde, som den højtærede forsvarsminister her har foreslået. Jeg har med glæde bemærket mig, at den langt overvejende del af de for tiden

tjenstgørende lodser og den overvejende del af de lodser, der er på pension, har givet tilslutning til lovforslaget.

På mit partis vegne kan jeg tilsige en velvillig behandling af lovforslaget efter dets behandling i et udvalg.

Jens P. Jensen: Det foreliggende lovforslag indeholder en række ændringer i den gældende lov om lodsvæsenet. Jeg skal ikke gå i enkeltheder, hvad angår disse ændringer, men henviser til den højtærede forsvarsministers fremsættelse og bemærkningerne til lovforslaget, der giver en udførlig redegørelse for de foreslåede ændringer vedrørende tjenestetid, pensionsregler m. m. Jeg kan på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget til en velvillig behandling.

Vivike: Jeg vil gerne tilsige støtte til det foreliggende lovforslag, dog i det håb, at der, hvis vi får en stærkere inflation, end vi regner med, igen bliver mulighed for, at staten yder støtte til lodsernes pensionsfond.

Birthe Wetlesen: Det lovforslag, vi her behandler, om ændring i lov om lodsvæsenet, er noget usædvanligt, idet det bl. a. går ud på, at statstilskuddet til lodsernes pensionskasse skal bortfalde. Det er der vist ikke nogen der kan have noget imod, i hvert fald ikke nogen inden for mit parti. De fleste af de lovforslag, der i øvrigt behandles her i tinget, plejer at gå i modsat retning, nemlig at indeholde forslag om forøget statstilskud. Når der nu for en gangs skyld fremsættes lovforslag om bortfald af statstilskud, skyldes det et ønske fra lodserne selv, bl. a. fordi de under den gældende lov, hvorefter staten yder tilskud til deres pensionskasse, tidligst kan opnå fuld pension ved det fyldte 67. år.

Nu er det ikke vanskeligt at forestille sig, at netop lodserhvervet stiller meget store krav til den enkeltes fysik. Lodserne skal ofte under de vanskeligste vejrforhold på alle årstider røgte deres hverv. I små lods-både går de ud og møder deres kunder i store skibe, og jeg kan forsikre det høje tings medlemmer om, at det er noget af et kunststykke i hårdt vejr at entre fra lods-

[*Birthe Wetlesen.*]

båden op ad lejderen på dækket af f. eks. store tankere.

Det er meget forkert, at loven ikke har gjort det muligt for lodserne at opnå fuld pension før det fyldte 67. år, og dette er bl. a. baggrunden for fremsættelsen af det foreliggende lovforslag, som vil muliggøre afsked med fuld pension fra det fyldte 65. år i tilfælde af svagelighed. Selv med denne nedsættelse kan man altså ikke sige, at pensionsalderen er helt rimelig, men pensionskassen har ikke ment at kunne magte det, hvis pensionsalderen blev sat yderligere ned, også under hensyn til, at man har valgt det i hvert fald i statens tjeneste ualmindelige at regulere de pensioner, der er beregnet efter ældre bestemmelser, således at disse pensioner bringes på niveau med pensioner, beregnet efter 1959-bestemmelserne.

Den foreslåede ændring af beregningen af afgiften til lodsreguleringsfonden, der muliggør en nedsættelse af afgiftsprocenten, synes rimelig, når man tager fondens stadig større overskud i betragtning. Det er en følge af lodserhvervets stigende indtægter.

Mit parti kan tilsige lovforslaget en meget villig behandling. Det hviler i usædvanlig grad på de synspunkter og principper, som partiet de uafhængige er talsmand for, bl. a. med hensyn til privat pensionsforsikring.

Forsvarsministeren (Victor Gram): Jeg er i den heldige situation at kunne takke samtlige ordførere for den overmåde villige behandling af det foreliggende lovforslag. Jeg er naturligvis meget villig til i et udvalg at se på enkeltheder i det omfang, man måtte ønske det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Orla Pedersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om partsoffentlighed i forvaltningen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1345, fremsættelsen i tidenden sp. 3454).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Holger Erikson: Det er en naturlig ting, at borgerne i et demokratisk samfund må være sikret mod overgreb fra myndighedernes side, herunder også, at enhver borger må være sikret mod, at der træffes afgørelse i forholdet mellem ham og en samfundsmyndighed på grundlag af oplysninger, hvis rigtighed han ikke har haft mulighed for at kontrollere, og som muligvis er forkerte. For så vidt var uviljen mod efterretningstjenestens hemmelige kartoteker udsprunget af den samme tankegang. Man oprørtes ved tanken om, at man i et sådant kartotek kunne være belastet med beskyldninger, som man ville have let ved at tilbagevise, hvis man havde haft kendskab til dem. Nu lå det i sagens natur, at der ikke kunne gives meddelelse til de pågældende om, hvad der stod i disse kartoteker, men i andre forhold kan der næppe være tvivl om, at anføres der udtalelser til skade for en person i en bestemt sag, må denne have mulighed for at få kendskab til dem og derved også mulighed for at tilbagevise dem, hvis deres indhold ikke kan holde over for en nærmere prøvelse.

Det var vel ud fra den opfattelse, at man i sin tid nedsatte den såkaldte offentlighedskommission, hvis betænkning forelå i 1963. Lovforslaget bygger med en enkelt skærpe på denne betænkning. Jeg skal ikke gå ind på forslagens enkeltheder, som er bekendt dels fra de omfattende bemærkninger til det, dels fra den højtærede justitsministers fremsættelsestale, men hovedsagelig nøjes med at fremføre nogle almindelige betragtninger, hvoraf den første skal være, at lige så afgjort som det er, at det, jeg lige har anført, er principielt rigtigt, lige så sikkert er det, at det i visse tilfælde kan være et tveægget sværd. Lad mig tage et kort eksempel.

En gift kvindelig folkepensionist søger